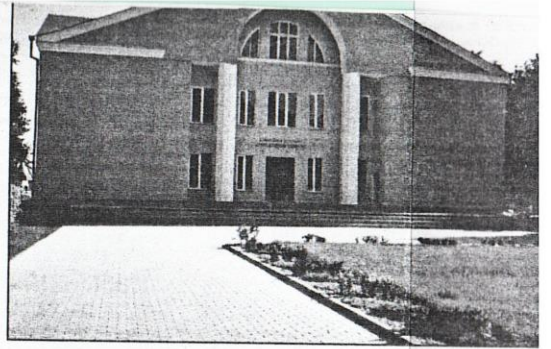

абмежаваны. Другі і трэці паверхі былі адведзены пад адміністрацыю калгаса, а калектыву культурніцкай меў першы паверх і крыло бібліятэкі з двух пакояў на другім. Цеснавата было, бо калектыв вялікі. І ў 1993 годзе былі старшыня калгаса Гайдукоў пралінаваў нам ўзяць музей пад сваю апеку. На той час гэта было адзінае выйсце: з'явілася магчымасць захаваць такім чынам сабраныя за 9 гадоў музейныя экспанаты і матэрыялы, само памяшканне, якое б, калі не гэтае рашэнне, проста пайшло б пад жыллё. Таму было вырашана, што бібліятэка пераносіцца туды і захоўваецца беларуская хатка. А зараз, калі гэты будынак цалкам аддаў пад установу культуры, мы пераехалі сюды, і ў нас ёсць свой Цэнтр культуры. За ўсё хацелася б падзякаваць загадчыцы аддзела культуры райвыканкама Руслане Ле-

магчыма, зашоўшы па кнігі ў бібліятэку, зазірнуць у краязнаўчы музей, стэнды якога напаяўняюцца цікавай інфармацыяй.

Абавязковай часткай працы нашай бібліятэкі з'яўляецца краязнаўства. Увогуле музей ствараўся за савецкім часам. Таму ўся гісторыя пачыналася з 1917 года, нібыта раней нічога і не было. Насамрэч, у нас вельмі багатая гісторыя, старажытныя вёскі, знамяціныя землі. Напрыклад, вёска Пачаўчына, вядомая з 1505 года, дала свету прафесара медыцыны Пастарнацкага. Філасоф Быкоўскі, сучасныя пісьменнікі Грамовіч, Карызна — гэта ўсе ўраджэнцы цяперашняга Круціцкага сельсавета. Таму пры стварэнні музея, які наведвальнікі бачаць сёння, мы зрабілі краязнаўчую сторуку. У нас ёсць сваё карта, дзе нанесены ўсе нашы вёсачкі, адзнача-

ДАВАЙЦЕ УСМІХАЦЦА АДЗІН АДНАМУ

НАША эканамічна нестабільнае жыццё дыктуе свае правілы, якія грамадства павіна прымаць, каб неяк выстаяць на тым шляху, якім усё мы разам і кожны з нас пасобіку марым прыйсці да таго, што абсаўляем у адным слове — "лепшае". Цяжка ўсім. Але імкнёмся — ідзем на розныя хітрыкі, зважваемся на эксперыменты. Маўляў, горш ужо не стане. А часам атрымліваецца вельмі няблага, і нават зусім нечакана. І ўдалым прыкладам такіх эксперыментаў з'яўляецца Круціцкая бібліятэка-музей, што працуе ў мясцовым Цэнтры культуры і не мае ў Мінскім раёне сабе падобных.

Пра гісторыю стварэння і пра работу, якая сёння праводзіцца, расказвае загадчыца бібліятэкі-музея Людміла Уладзіміраўна ПАЛЬЧЫК.

— Ідэя стварэння такой незвычайнай па форме культурна-асветніцкай установы, як наша бібліятэка-музей, з'явілася па выключна матэрыяльных прычынах. Атрымалася усё нек сплантана, але паступова справа развівалася, і мы працягвалі працаваць у гэтым рэчышчы даволі паспяхова. Увогуле музей наш існуе з 1984 года. Напачатку ён быў музеем калгаса "Новы быт". Частка матэрыялаў была прысвечана гісторыі гаспадаркі, якой, дарчы, у лістападзе спалняецца ўжо 75 год. І быў паверх, цалкам стылізаваны пад вясковую хатку, дзе выстаўляліся прадметы беларускага побыту і культуры, сабраныя па навакольных вёсках. Стваральнік музея А.М.Бардовіч вялікую працу правёў, бяспрэчна. З аховатой яму дапамагалі настаўнікі, работнікі культуры, школьнікі. Але падчас розных змен калгасу усё цяжэй было ўтрымліваць гэты музей. Ды і наш Дом культуры

анідаўне Раут, бо ў цяжкай для нас часы праз яе намаганні раён не страціў ніводнай установы культуры. З клуба і бібліятэкі ствараліся бібліятэкі-клубы, у нас — бібліятэка-музей. Не адбылося ніякіх скарачэнняў.

І дзякуй Богу, што не абышлі нас увагай, бо Цэнтр культуры павінен выглядаць адпаведна.

Трохпавярховы будынак Круціцкага цэнтры культуры сёння незаўважыць проста немагчыма. Прывабны знешні фасад, прыгожыя газоны, для многіх яшчэ экзатычныя, новая выкладзеная плітка — ужо толькі адно гэта прымушае падняцца па высокіх ступеньках і пераступіць парог гэтай установы, якая, натуральна, стала прадметам гонару вясковыхцаў. З задавальненнем прыходзяць яны сюды. А чаму б і не. Для культурнага развіцця ў жыхароў Круціцы альтэрнатыва багатая — слявай, займайся танцамі, малой... Спраўдны Цэнтр

ны гады іх ўзнікнення. Зараз працягваецца праца па вывучэнню гісторыі кожнай з іх. Інфармацыя па кожнаму населенаму пункту будзе надрукавана. Асобны стэнд мы адвалі знамяцінымі землячкамі, каб кожны наведвальнік меў магчымасць даведацца пра іх жыццёвы і творчы шлях. І людзі цікавацца. Нашы дзеткі ніколі не абмінуць музейныя стэнды. Вось раз-другі абавязкова застанецца ў паміж пра родную вёсачку, яе жыхароў. Тым больш мы цесна супрацоўнічаем са школай, праводзім для вучняў тэматычныя экскурсіі. Акрамя таго, пры нашай бібліятэцы-музеі працуе школьны клуб "Спадчына", члены якога не пасрадна займаюцца вывучэннем гісторыі роднага краю. Вучні 6-8 класаў збіраюць мясцовы фальклор, заўсёды бярэць актыўны ўдзел у арганізацыі і правядзенні традыцыйных народных святаяў, якія праводзяць для сваіх малодшых сяброў. У клубе ладзяцца сустрэчы, прысвечаныя беларускім асветнікам, вывучэнню беларускіх нацыянальных рамястваў. Таму рабятам ёсць куды прыйсці і ёсць чым займацца.

Бібліятэка-музей мае трывалое кола сваіх наведвальнікаў, што вельмі радуе яе загадчыцу і красамоўна сведчыць пра тое, што намаганні яе стваральніцкай не дарэжныя.

Людзі да нас ідуць. Сёння наша бібліятэка мае 600 чытачоў, 50% з якіх дзеці, а 50 — людзі сярэдняга і больш

запрабавана чытачом. У нас нядрэнныя фонды, разлічаныя на розныя густы. Вы тут знойдзеце і жаночы раман, і прыгодніцкую літаратуру, і, канешне ж, класіку. Да таго ж у нас даволі шырокі выбар падпісных выданняў, што таксама прываблівае чытача. Не ўсе могуць зараз дазволіць сабе падпіску, таму кожная газета, кожны часопіс ў нас працягваюцца. Такім чынам, вяртаецца народ у бібліятэку! А часам заходзяць і проста паразумяўляць. Людзі звяртаюцца са сваімі праблемамі, пытаннямі і імкнешся дапамагчы нейкай парадай, дзеліцца асабістым вопытам...

Так, чаго-чаго, а жыццёвага вопыту ў Людміла Уладзіміраўна спраўдзілі багата. У Круціцы, дзе жыве яна ўжо 30 год, яе ведаюць не толькі як загадчыцу мясцовай бібліятэкі-музея, добрую гаспадыню, жонку, маці і бабулю. Акрамя ўсяго пералічанага, Людміла Уладзіміраўна яшчэ і спявае ў знамяціных на ўвесь свет "Круціцкіх мюзыках".

— "Круціцкія мюзыкі" — адна з самых яркіх старонак майго жыцця. Гэта мая другая сям'я, у якой я працыла ўжо 23 гады. У нас цудоўны калектыв, цудоўныя ўзаемаадносіны. Сустрэкаем, збіраемся — і нам хараша ўжо толькі ад таго, што мы разам. Сярод гэтых людзей адпачываеш душой, атрымліваеш вялікае маральнае задавальненне.

Дзякуючы гасцёрльнай дзейнасці калектыву, Людміла Уладзіміраўна

— у Бельгіі, Германіі, Італіі, Літве, Нідэрландах, Польшчы, Расіі, Францыі, Чэхіі, Японіі, ва Украіне. А гэта, пагадзіцеся, вялікі жыццёвы вопыт, добрая магчымасць пабачыць, як жывуць розныя народы, якія адносіны паміж людзьмі і як яны падтрымліваюцца. І ўсё лепшае з убачанага, пачутага і перажытага ў замежным асяроддзі, Людміла Уладзіміраўна прыносіць ў свае адносіны з адна-вясковымі, чаго людзі не могуць не адчуць.

— Мы ездзім, да нас прыязджаюць — жывем па-спраўдліваму цывілізавана, як і павіна жыць еўрапейцам. Калі ўпершыню выехалі за мяжу, я зрабіла для сябе адкрыццё — добра-зачліваць людзей. Мы ж не ўмеём проста ўсміхацца адзін аднаму. Хоць у душы мы чысцейшыя і даброўшыя. Упершыню я была пад моцным уражаннем: калі панёдалі Італію, нашы італьянскія сябры плакалі, усё. Хоць зараз нашы людзі ўжо таксама плачуць — навучыліся-такі, — па-добраму Іранзірае Людміла Уладзіміраўна.

— Менавіта гэта адкрыццё, шчырасць, пачуццё і эмоцыі, дабрыня вельмі патрэбны ўсім нам. З ім значна лягчэй ісці па жыцці, лягчэй пераадоўваць цяжкасці. Таму давайце ўсміхацца адзін аднаму.

НА ЗДЫМКАХ: Людміла Уладзіміраўна з наведчыцамі з краязнаўчым стэндам музея; абрамліваюць будынак Круціцкага цэнтры культуры.

Ірына ПРАКОПЧЫК, Фота Андрэя РАМАНОўскага

Наша жыццё. — 2004. — 25 верас.